

Aleksandra Stebel
Katedra Prawa Międzynarodowego
i Europejskiego
Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii
Uniwersytetu Wrocławskiego

Wrocław, dnia 30 maja 2022 r.

Streszczenie rozprawy doktorskiej
pt. „Prawo do rzetelnego procesu sądowego w świetle art. 6
Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności na przykładzie
sądownictwa lekarskiego.”
napisanej pod kierunkiem dr hab. Agaty Wnukiewicz – Kozłowskiej

Problem prawny rozprawy doktorskiej dotyczy zastosowania jednej z najistotniejszych gwarancji przewidzianej w Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, jaką jest prawo do rzetelnego procesu sądowego, w sądownictwie lekarskim. Istotą art. 6 konwencji jest prawo jednostki do udziału w postępowaniu sądowym prowadzonym przez niezależny i bezstronny sąd ustanowiony ustawą, z zachowaniem jawności i niezwłoczności postępowania.

Doktryna prawa oraz konsekwentne orzecznictwo sądów międzynarodowych i polskich potwierdzają obowiązek realizowania gwarancji rzetelnego procesu sądowego na płaszczyźnie procesów administracyjnych, cywilnych oraz karnych. Natomiast nie zbadano dotychczas, czy prawo do rzetelnego procesu sądowego pozostaje odzwierciedlone również w postępowaniach w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej lekarzy i lekarzy dentyków. Stąd też zrodziła się koncepcja przeprowadzenia rozważań naukowych w tym zakresie. Niewątpliwym wpływem na dobór tematu dysertacji miały obserwacje praktyczne autorki pracy, związanej zawodowo z samorządem zawodowym lekarzy i lekarzy dentyków, który poprzez sferę odpowiedzialności zawodowej sprawuje pieczę nad sumiennym i należyтым wykonywaniem zawodu.

Niniejsze opracowanie zostało podzielone na cztery rozdziały podzielone na podrozdziały.

Rozdział I stanowi wprowadzenie do głównej tematyki, polegające na przedstawieniu koncepcji prawa do rzetelnego procesu sądowego. Dokonano w nim wyjaśnienia pojęcia tej gwarancji procesowej, jej genezy, a następnie skupiono się nad poszczególnymi elementami składającymi się na rzetelny proces sądowy. Ich omówienia dokonano uwzględniając

kryterium, na podstawie którego ETPCz definiuje charakter procesów, dzieląc je na sprawy cywilne i karne. Ponadto gwarancje i zasady procesowe wynikające z rzetelnego procesu zostały omówione według kryterium przyjętego przez Konwencję, tj. *explicite* i *implicite*, na przykładzie nie tylko dorobku doktryny, ale również bogatego orzecznictwa Trybunału dotyczącego *right to a fair trial*.

Kolejny rozdział pracy został poświęcony postępowaniu przed sądem lekarskim. Zanim jednak doszło do omówienia specyfiki postępowań w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej, skoncentrowano się na wyjaśnieniu ustawowych podstaw działalności samorządu zawodowego lekarzy i lekarzy dentyków, omówiono jego najważniejsze zadania, a także zdefiniowano pojęcie i zakres odpowiedzialności zawodowej. W następnej kolejności scharakteryzowano organy sprawujące odpowiedzialność zawodową, kryteria ich wyboru, wyjaśniono zasady i tryb procedowania w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej członków lekarskiego samorządu zawodowego. Następnie, omówiono katalog kar jakimi dysponują sądy lekarskie oraz zreferowano zwyczajne i nadzwyczajne środki zaskarżenia, przysługujące od orzeczeń sądów lekarskich. W niniejszym rozdziale zwrócono także uwagę na postępowania mediacyjne, które mają za zadanie osiągnięcie porozumienia między stronami postępowania.

Rozdział III został poświęcony analizie wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka dotyczących postępowań sądowych, których przedmiotem były zagadnienia medyczne. Przeprowadzone rozważania doprowadziły do ustalenia w jaki sposób Trybunał zakwalifikował tego rodzaju procesy. Uznając je za sprawy o charakterze cywilnym, ETPCz przyporządkował tym postępowaniom niejako gwarancje procesowe, które powinny być w nich respektowane. Nadto, przedstawiono elementy rzetelnego procesu sądowego, do których naruszenia dochodziło najczęściej w działaniach organów krajowych. Analiza orzeczeń ETPCz wykazała, że w postępowaniach sądowych dotyczących zagadnień medycznych, w tym w sprawach dyscyplinarnych, dochodziło do złamania lub wypaczenia: prawa do sądu, prawa do niezawisłego i bezstronnego sądu, prawa do publicznego rozpoznania sprawy, prawa do rozpoznania sprawy bez zbędnej zwłoki a także zasady równości stron w postępowaniu.

W rozdziale IV skupiono się nad przedstawieniem wpływu orzecznictwa ETPCz na postępowania przed sądami lekarskimi. Dokonano tego w oparciu o obowiązujące w tej materii przepisy prawa, praktykę sądów lekarskich oraz bogate orzecznictwo organów dyscyplinarnych Dolnośląskiej Izby Lekarskiej we Wrocławiu. Uwidoczniono i szczegółowo opisano gwarancje procesowe zawarte w art. 6 Konwencji, które są realizowane w postępowaniach dyscyplinarnych członków samorządu zawodowego lekarzy i lekarzy dentyków. Zdefiniowano

w jaki sposób prawo do niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą, prawo do publicznego i terminowego rozpatrzenia sprawy oraz zasada równości stron w postępowaniu są respektowane w toku tych procesów.

We wnioskach końcowych wyjaśniono, że *right to a fair trial* funkcjonuje na płaszczyźnie postępowań w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej lekarzy i lekarzy dentyków w prawidłowych ramach i zgodnie z interpretacją tego prawa dokonywaną przez ETPCz. Stwierdzono ponadto, że mimo, iż Trybunał zakwalifikował tego rodzaju postępowania do spraw o charakterze cywilnym, to jednak z uwagi na traktowanie postępowań w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej lekarzy i lekarzy dentyków, jako procesów *quasi* – karnych, w ich toku są stosowane – poza gwarancjami procesowymi dedykowanymi sprawom cywilnym - również uprawnienia i zasady charakterystyczne dla procesu karnego. Nadanie postępowaniom dyscyplinarnym charakteru *quasi* karnego wynika wprost z przepisów prawa regulujących te postępowania, tj. z ustawy z dnia 2 grudnia o izbach lekarskich oraz odpowiednio stosowanej ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego, w sprawach nieuregulowanych.

Hetel
Aleksandra